

23-1/2017

AZ IDŐSZAKI KIADVÁNYOK HASZNÁLATA AZ OLVASÓTEREMBEN

A kérdőíves felmérés értékelése

A felmérés ideje 2016. november 15 – december 15.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtárban az elmúlt időszakban készítettünk felmérést a könyvtárhasználatról, a könyvtár szolgáltatásairól, a helyben használat alakulásáról egy-egy elégedettségi kérdőív kitöltésével kaphattunk olvasóinktól visszajelzést. A könyvtár gyűjtőkörébe tartozó időszaki kiadványok használatáról több éve készült az utolsó statisztika. A könyvtár olvasótermében található folyóirat állomány tematikáját tekintve igazodik a közművelődési feladatok ellátó intézmény igényeihez. A folyóiratok helyben használatához a könyvtár méltó környezetet teremt.

Az értékelés fejezetei

A felmérést megelőző munkafolyamatok, a felmérés célja, a felmérés módszere, a felmérés időpontja, a mérés folyamata, a kérdőívek feldolgozása, a felmérés tanulságai, a felmérés eredménye, összegzés

A felmérést megelőző munkafolyamatok

Tizenegy kérdésből álló kérdőív került összeállításra, melyet nyomtatott formában készítettük el. Olvasóinkat felkértük a kérdőív kitöltésére. Leginkább azokat a látogatóinkat szólítottuk meg, akik nem először járnak a részlegben, hanem gyakori vendégeink.

A felmérés célja

Az intézmény stratégiai céljai között szerepel a minőségfejlesztés, a használók minél nagyobb elégedettségének elérése. A minőségbiztosítás egyik fontos elemét képezi a könyvtárban megtalálható időszaki kiadványok használatáról szóló kérdőív elkészítése, majd értékelése.

A felmérés módszere

A kérdőív típusát tekintve önkitöltős, anonim volt. A válaszadók kora a 14 éven felüli korosztály (14-65 év felett).

A felmérés időpontja

2016. november 15 – december 15. között történt. Az adatok összesítésére és a kiértékelésre a későbbiekben került sor.

A mérés folyamata

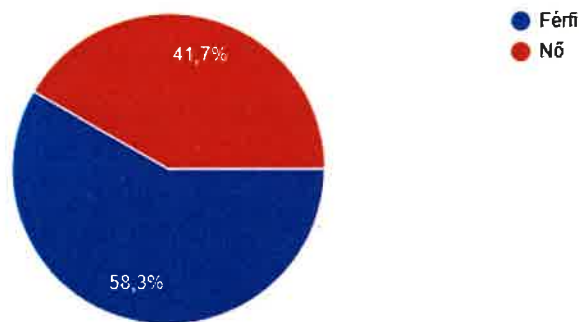
A készülő mérésről és a kérdőívek kitöltéséhez szóban adtunk néhány praktikus információt. Olvasóink szívesen vállalkoztak a válaszadásra.

A kérdőívek feldolgozása

A mért időszakban 60 db kérdőívet osztottunk ki. A kérdőívet mind a 60 fő kitöltötte. Azoknál a kérdéseknél ahol olvasóinktól javaslatokat vártunk ott voltak hiányosságok, nem minden válaszadó fogalmazta meg véleményét. A feldolgozás folyamán igyekeztünk a kérdéseinket összefüggéseiben is vizsgálni.

A felmérés eredményei

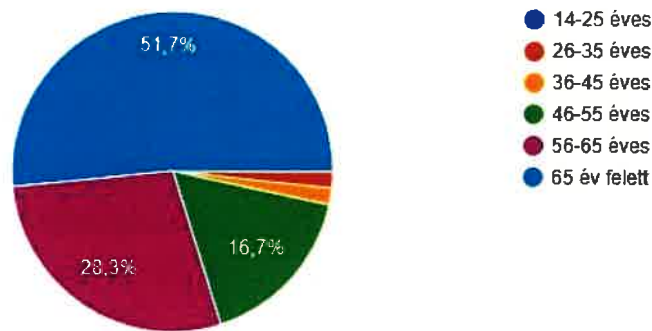
A megkérdezettek neme:

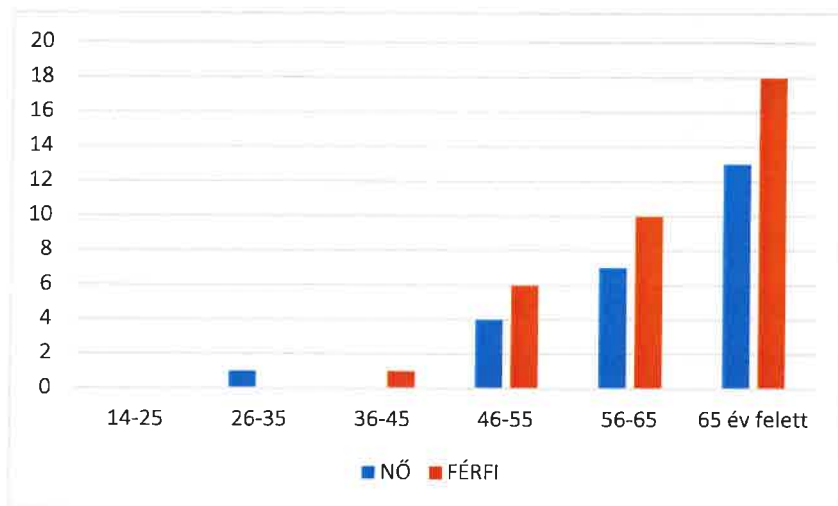
A kérdőívet kitöltők nemek szerinti megoszlását vizsgálva 60 válaszadó közül 35 fő (58,3%) férfi, 25 fő (41,7%) nő. Az eredményből megállapítható, hogy a férfi látogatóink aránya kicsivel magasabb.

Az életkor szerinti eloszlás:

A kérdőívet kitöltők között a 65 év felettek száma a legmagasabb 31 fő (51,7%). Ezután következik 56-65 éves korosztály 17 fő, ők 28,3%-os arányban látogatják a részleget. Majd a 46-55 évesek következnek 16,7%-ban, 10 fő. Az életkort tekintve láthatjuk, hogy a 45-65 év közötti és a 65 év feletti korosztály van lényegesen túlsúlyban. Ők alkotják az olvasóterem törzsközönségét. A középiskolában és a felsőoktatási intézményben tanulók, illetve a fiatal felnőttek aránya elenyésző. Mivel a 36-45 és a 26-35 éves korosztály csupán 1-1 fővel képviselteti magát 17,7 %-os arányban.

Sajnos a kérdőívet egyetlen 14-25 éves kor közötti személy sem töltötte ki. A 14-45 éves korosztályból mindössze 1 nő és 1 férfi képviseltette magát. A 46-65 illetve a 65 év feletti korcsoportban kiegyenlített a nemek aránya.

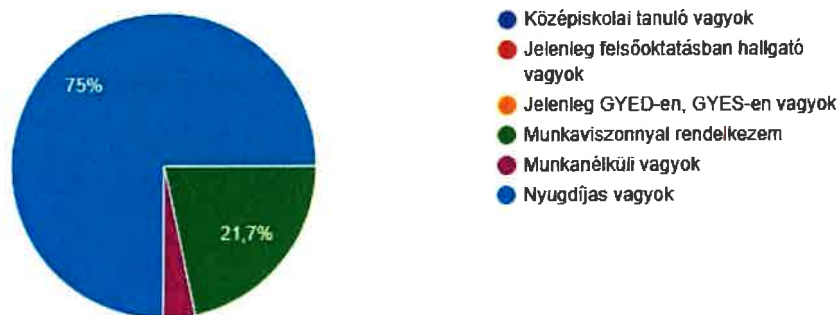
A legmagasabb iskolai végzettség:

A mérésben résztvevők 58,3%-a rendelkezik diplomával, számuk 35 fő, ami meglepően magas arány. Ezután következnek az érettségizettek 33,3%-ban, 20 fővel. Őket követik a szakmunkás végzettségűek, 4 fővel 6,7 százalékkal és a sort a 8 általános iskolát végzettek zárják 1,7%-ban, 1 fő. A kérdőívet kitöltők között nem volt olyan, aki ennél alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik.

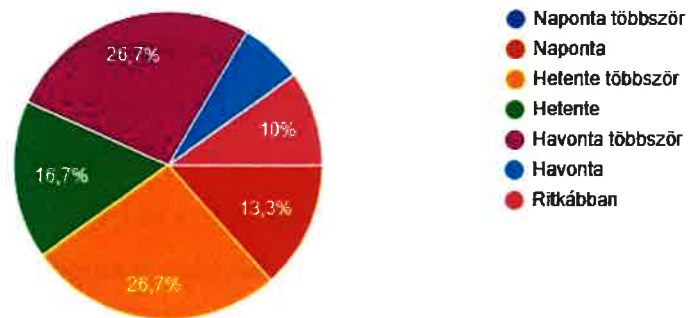
Az Ön foglalkozása:

A következő kérdésben a válaszadók jelenlegi foglalkozására voltunk kíváncsiak. A 60 fő válaszadóból 45 fő a nyugdíjas korosztályból kerül ki, 75%-ban. Itt köszön vissza az előzőekben taglalt életkori megoszlás. A 46-55 évesek a nyugdíjas kort még el nem érők száma közül 13 fő, 21,7%-ban rendelkeznek munkavisztonnyal. Az összes megkérdezettből csupán 2 fő, 3,3% munkanélküli. A kérdőívet kitöltők között nem volt középiskolai és felsőoktatásban tanuló vagy GYED-en vagy GYES-en lévő személy.

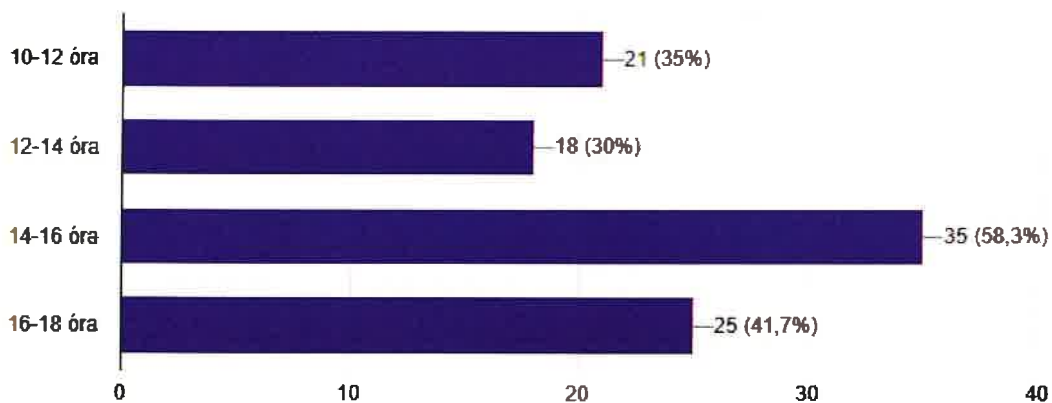
Milyen rendszerességgel használja könyvtárunk olvasótermét:

Ennél a kérdésnél hét lehetőségből választhatott a kérdőív kitöltője. Nagyon érdekes, hogy 0% volt a naponta többször látogatók aránya, pedig a tapasztalat azt mutatja, szerencsére vannak olyan olvasók, akik délelőtt és délután is visszajönnek olvasgatni, ők a napi friss postával érkező újságokat keresik, amiket esetleg nem tudtak délelőtt elolvasni. Szinte egy az egyben meggyezik a hetente többször és a havonta többször látogatók aránya 16-16 fő (26,7%). A hetente többször betérők a különböző napokon megjelenő heti friss információkat tartalmazó lapok miatt jönnek. Akik havonta többször látogatják a részleget, ők azok az olvasók, akik ügyesen, gyorsan olvasnak és az olvasóterem használata mellett más részleget is meglátogatnak ebben az időszakban. Ekkor átolvassák a napilapok mellett az aktuális havi- és hetilapokat is. A válaszadókból 10 fő jön el hetente az olvasóterembe, ez 16,7%, itt a cél hasonló a hetente többször látogatókéhoz. A hatvan válaszadóból nyolcan jelölték be a naponta lehetőséget, a válaszadók 13,3%-a. Ez a válasz azért meglepő, mert olvasóink nagy része naponta látogatja a részleget. Mivel a hetente többször válaszlehetőségben nem kötöttük ki, hogy ez mennyi napot jelent a héten, így sokan napi látogatóként valószínűleg ezt a lehetőséget választották. A naponta látogatók fele a havonkénti látogatóknak, összesen 4 fő (6,7%). Ez a négyhetes kölcsönzési határidővel magyarázható. Tíz százalék azoknak az aránya, akik ettől ritkábban fordulnak meg a részlegetben.

Milyen napszakban használja az olvasótermet? (Több válasz megjelölésére is volt lehetőség)

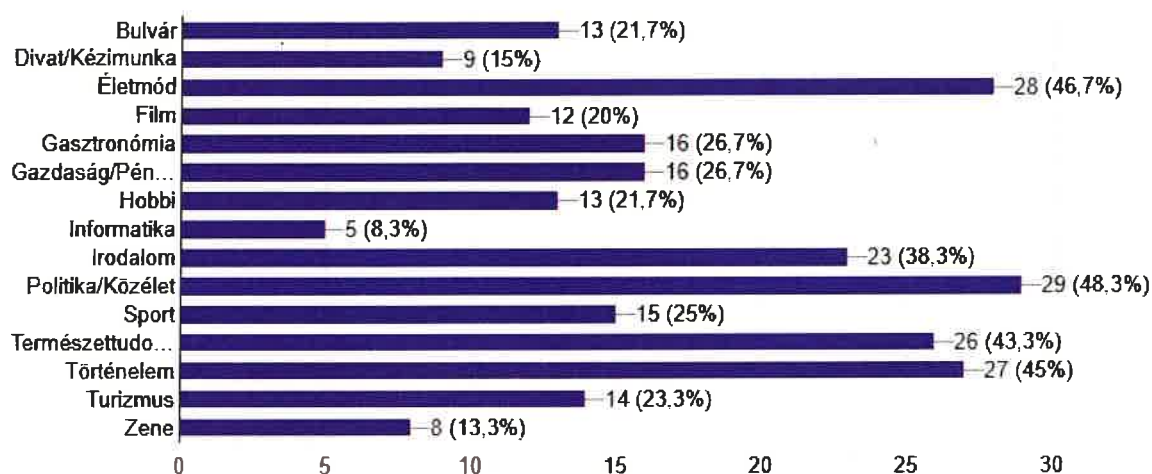
Ennél a kérdésnél arra voltunk kíváncsiak mikor a legmagasabb az olvasóterem kihasználtsága. Több válasz megjelölésére is volt lehetőség. A legintenzívebben 14-16 óra között használják a részleget 35 fő (58,3%). Aztán a záróra előtti időszak is elég aktív, 25 fő (41,7%). A nyitási idő nem sokkal marad el tőle ez 21 fő (35%). A 12-14 óra között a válaszadók (30%-a) 18 fő használja a folyóirat olvasót. Ezekből az arányokból kiderül, hogy a részleg kihasználtsága alig tér el a különböző napszakokban, tehát a részlegben alig van olyan időszak, amikor nincs egyetlen olvasónk sem. A válaszok egyensúlyban vannak a napi tapasztalatainkkal.

Az olvasóterem folyóiratai közül milyen típusú lapok tartoznak az Ön érdeklődési körébe?

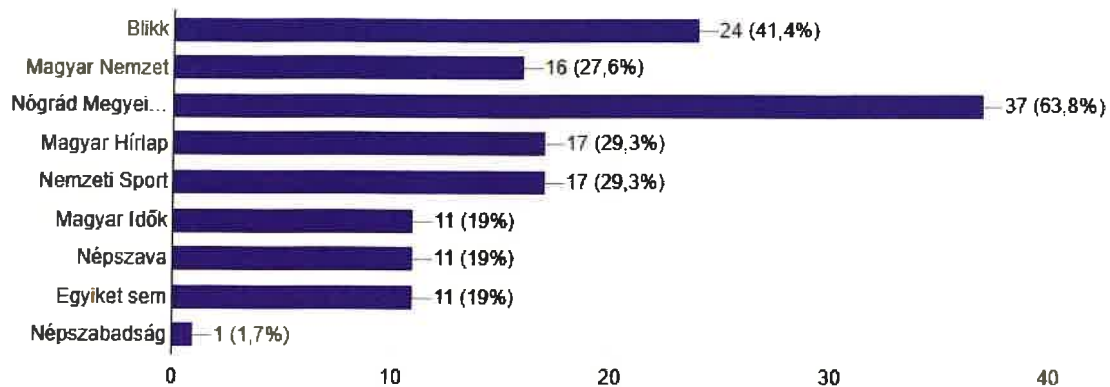
Ennél a kérdésnél 15 kategóriát állítottunk fel, amely lefedi az olvasóterem folyóirat állományát. Olvasóink minden kategóriát megjelöltek, tehát minden általunk meghatározott témakörben forognak folyóirataink. Itt is több kategória megjelölésére adtunk lehetőséget. A legtöbbben a politika/közélet témaköréből választanak olvasnivalót, ez a válaszadók 48,3%-a (29 fő). Ezután az életmód következik 46,7% (28 fő). A dobogó harmadik helyén áll a történelem, emellett az olvasók 45% dönt (27 fő). Nem sokkal utána következnek a természettudományos/ismeretterjesztő témájú lapjaink, ennek olvasottsága 43,3% (26 fő). Az irodalommal foglalkozó folyóiratok is szép helyen vannak, ebből a témakörből a válaszadók 38,3%-a szeret olvasni (23 fő).

A hatodik helyen „holtverseny” alakult ki a gazdaság/pénzügy és a gasztronómia kategóriáját illetően, a kérdőívet kitöltők 26,7%-a kedveli ezeket a lapokat (16 fő). Olvasóink szívesen lapozgatják a sport témájú folyóiratokat is, ezt a kitöltők 25%-a jelölte meg (15 fő). Ez után következnek a turizmussal kapcsolatos lapok, ezeket 23,3%-ban forognak (14 fő). A bulvár és hobbi témaköre ugyancsak azonos százalékot ért el 21,7% (13 fő). A filmekkel kapcsolatos újságokat 20% kedveli (12 fő). A divat/kézimunkával kapcsolatos lapokat 15% (9 fő) lapozgatja rendszeresen. Ezután következnek a zenei újságok, melyet 13,3 % (8 fő) kedvel. A legvégére maradtak az informatika témájú lapok, melyet 8,3 % (5 fő) olvas.

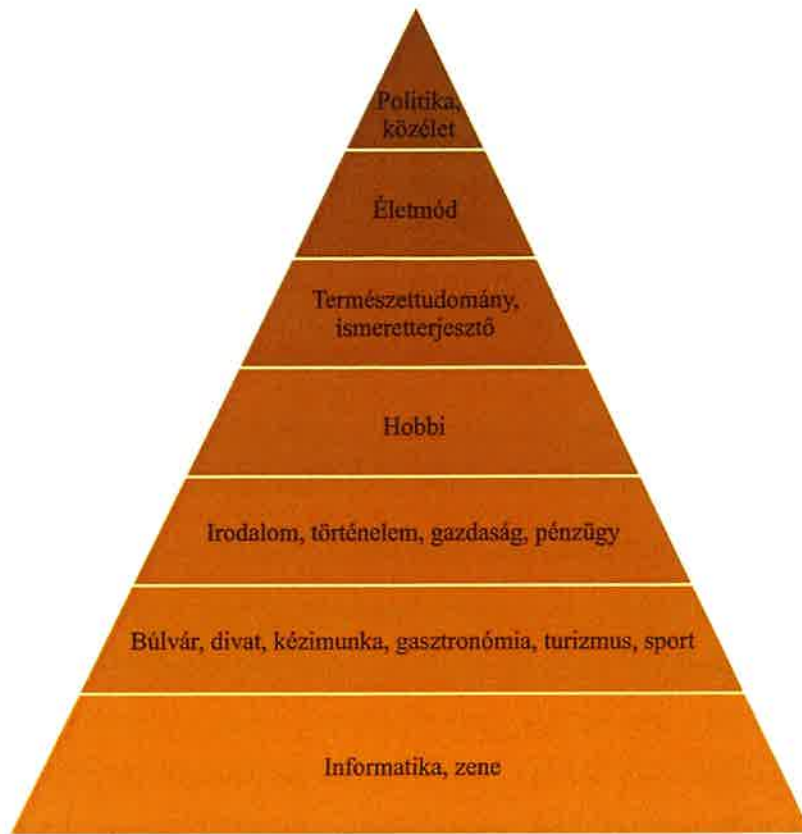
Napilapjaink kínálatából melyiket olvassa rendszeresen? (Több válasz megjelölésére is volt lehetőség)

Hosszú idők óta a könyvtár reggeli nyitásokor megtapasztaltuk a rendszeres olvasók szokásait a napilapok olvasása terén. A felmérésben pedig visszaköszön a mindennapi használat. Legtöb-
ben a megyei napilapot a Nógrád Megyei Hírlapot olvassák, a válaszadók 63,8%-a (37 fő). Ezt követi az általános témákat bulvárosabban megközelítő napilap a Blikk, melyet 41,4 % (24 fő) vesz kézbe. Az első két „helyezett” azonos képet mutat az országos felmérésekben kimutatott tendenciával. Ezek után egy másik országos lap a Magyar Hírlap következik a Nemzeti Sporttal azonos arányban 29,3 % (17 fő). Ezt követi a Magyar Nemzet 27,6 % (16 fő). A Magyar Idők és a Népszava olvasottsága is azonos arányt mutat 19 % (11 fő), valamint az egyiket sem olvasók száma is ugyanennyi 19 % (11 fő). Az egyéb kategóriát egy kitöltő jelölte meg válaszként 1,7 % (1 fő).

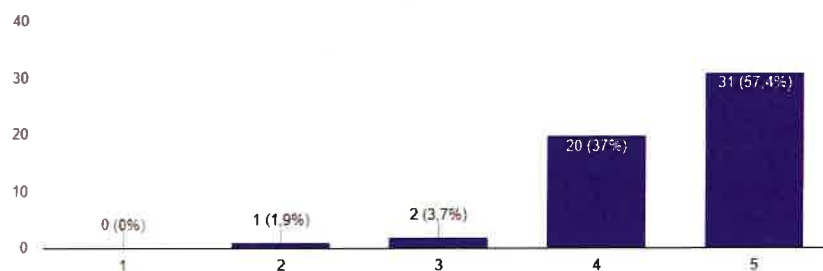
Kérjük, sorolja föl (cím szerint) a mai napon az Ön által olvasott folyóiratokat?

Az olvasóterem folyóirat állományából a mért időszakban 64 féle címet vettek kézbe legtöbbször olvasóink, azt mondhatjuk ezek voltak a legnépszerűbbek. A kézbevételi gyakoriság alapján megvizsgáltuk lapjainkat az ötödik kérdésnél felállított témakörök szerint. Ez alapján készült el ez a piramis ábra, ami mutatja, mely témakörök voltak a leginkább kedveltek olvasóink körében. Ha összevetjük a kor szerinti megoszlást a legkedveltebb témakörökkel, akkor azt tapasztaljuk, hogy a látogatóink nagy részét kitevő nyugdíjas korosztályt leginkább a politika/közélet, az életmód, a természettudományos/ismeretterjesztő és hobbi témák foglalkoztatják leginkább, ebben a témakörben keresnek olvasnivalót.

Mennyire elégedett Ön az olvasóterem folyóirat kínálatával?

Erre a kérdésre egy 1-5-ig terjedő skálán fejezhatték ki elégedettségüket vagy nemtetszésüket olvasóink a részleg folyóirat kínálatával kapcsolatban. A megkérdezettek 57,4 %-a (31 fő) nagyon elégedett a választékkal. Húsz fő adott négyes „osztályzatot”, ez százalékban kifejezve 37 %. A válaszadók 3,7 %-a (2 fő) értékelte közepesre és csak 1,9 %-a (1 fő) pedig kisség elégedetlen a kínálattal. Szerencsére nem volt olyan válaszadó, aki nagyon elégedetlen lenne hírlap-választékunkkal.

Milyen újságot, lapot olvasna szívesen könyvtárunkban? (Nevezze meg címe, témája szerint)

A felmérést kitöltők között voltak, akik konkrét címeket javasoltak, de többen éltek tartalmi vagy téma javaslattal. Viszont több olvasónk jelezte elégedett a kínálattal. Olvasói javaslatok

konkrét folyóiratokra: Bors, Evangélikus Élet, Méhészet, Látkép, Adó, Magyar Mezőgazdaság, Marie Claire. A javasolt folyóiratok közül több lap már évekkkel ezelőtt járt a könyvtárnak, de különböző okok miatt kikerültek az állományból. Mivel a könyvtár anyagi lehetőség megengedte, így ezek nagy részét újra meg tudtuk rendelni (ezek közül 6 címet).

Olvasók által javasolt témák: vadászat, lakáskultúra, divat, akvarisztika, ezotéria. A fent említett témakörök mindegyikéből van az állományunkban több cím is. Természetesen, ha újra lesz lehetőség a bővítésre, akkor ezeket az igényeket figyelembe vesszük és bővítjük a választékot.

Néhány olvasói észrevétel a kérdéshez kapcsolódóan:

„Minden megvan azok közül, ami érdekel.”

„Minden rendelkezésre áll, amit igényeim kívánnak.”

„A kínálat bőségesen elég.”

„Minden olyan folyóirat, újság megtalálható, amit szívesen olvasok és folyamatosan olvasok és tudok is olvasni. Köszönet érte!”

„Ami van az elég”

„Egy kicsit többféle is lehetne, de gondolom, az anyagi lehetőségek megszabják a korlátokat.”

„Nincs többre igényem”

A felmérés tanulságai

A felmérés visszaigazolta, mely szerint olvasóink célja az általános informálódás, szórakozás. Olvasóink jelelték meg 1-2 olyan folyóirat címet, amely már régóta megtalálható állományunkban. A későbbiekben még szélesebb körben kell népszerűsíteniük új beszerzéseinket, szolgáltatásainkat. A foglalkozás és az életkori megoszlásnál sajnálattal tapasztaltuk, hogy a 14-25 éves korosztály nem képviseltette magát a kérdőív kitöltésénél. Fontos feladatunk ennek a korosztálynak az újbóli megszólítása, hogy ismét aktív könyvtárhasználókká váljanak.

Összegzés

A felmérés részletes elemzése után képet kaptunk olvasóink elégedettségéről, megismerhettük véleményüket a részleggel és a folyóirat állományunkkal kapcsolatban. A kapott válaszokból megtudhattuk látogatóink milyen gyakorisággal használják az olvasótermet, melyek a legnépszerűbb lapjaink és legtöbben mely témakörből választanak olvasnivalót. Természetesen kíváncsiak voltunk a részleg használók véleményére, javaslataira, ötleteire, melyek segítségével szolgálnak a könyvtár minőségbiztosítási tevékenységéhez. A kérdőívben megfogalmazott kérdéseket, témájukat tekintve az alábbiak szerint csoportosíthatjuk: 1-5. sz. kérdések: életkor, nem, foglalkozás végzettség. 5-6. sz. a részleg használatával kapcsolatos kérdés. A 7-9. sz. a részleg

folyóirat állományával kapcsolatos. A 10-11. sz. kérdéseknél pedig a használók véleményére, javaslatára voltunk kíváncsiak. A válaszadók nemét tekintve azt mondhatjuk, hogy férfiolvasóink látogatják többen a részleget, a hölgyek csak kis százalékban maradnak le az erősebb nemtől. Ha a könyvtár 14 éven felüli regisztrált használóit vizsgáljuk meg a nemek szempontjából, akkor azt mondhatjuk, hogy összkönyvtári szinten viszont a női olvasók vannak lényegesen túlsúlyban. A kor szerinti eloszlás tekintetében a 65 év feletti korosztály aránya a legmagasabb. Összességében pedig a 45-65 év felettek látogatják a legtöbben a részleget. Más könyvtárak felmérésében is olvashatunk hasonló adatot, mely szerint kimagasló a 65 év felettek aránya a folyóirat használatban. Az iskolázottság tekintve kimagaslóan magas a diplomával rendelkezők aránya, a 60 főből 35 fő rendelkezik valamilyen felsőfokú végzettséggel. A foglalkozások megoszlásában visszaköszön a nyugdíjasok magas aránya, 45 fő. Tapasztalatainkat visszaigazolja a kérdőívben megfogalmazott válaszok, mely szerint legmagasabb a hetente, hetente többször, havonta többször látogatók aránya. Szerencsére ritkán találunk úgymond „holt időszakot” a részlegben, amikor látogatók nélkül lennénk, legtöbben 14-16 óra között töltik az idejüket a könyvtár e területén. Legtöbben az aktuális, hétköznapi témákról, eseményekről olvasnak szívesen, ezért is kedvelik válaszadóink (48,3 %) a politika/közélet témájával foglalkozó lapokat, napilapjaink közül az olvasottsági listát a megyei napilapunk vezeti. A válaszok azt igazolják, hogy az általunk felállított kategóriákban mindenki talál magának olvasnivalót. Olvasóink szívesen jelölték meg, mely lapokat használták az adott napon és készségesen válaszoltak arra a kérdésre is, hogy mennyire elégedettek a kínálattal. Jóleső érzés volt viszont látni a pozitív válaszokat, hiszen 60 válaszadóból 31-en nagyon elégedettek a folyóirat választékunkkal. Kértünk és kaptunk is ötleteket arra vonatkozólag, hogy milyen lapokkal, témákkal bővítsük az időszaki kiadványaink körét. Olvasóink igényeit, kéréseit igyekszünk lehetőségeink szerint figyelembe venni. A jövőben is számítunk olvasóink együttműködésére.

Salgótarján, 2017.

Zalánfi Zsuzsanna
tájékoztató könyvtáros